

MEZOPOTAMIA – TAM MUSI BYĆ JAKAŚ CYWILIZACJA

ELŻBIETA PAPROCKA

SCENARIUSZ LEKCJI

Program nauczania historii w szkole ponadpodstawowej w zakresie rozszerzonym

opracowany w ramach projektu

**„Tworzenie programów nauczania oraz scenariuszy lekcji i zajęć wchodzących
w skład zestawów narzędzi edukacyjnych wspierających proces kształcenia ogólnego
w zakresie kompetencji kluczowych uczniów niezbędnych do poruszania się na rynku pracy”**

dofinansowanego ze środków Funduszy Europejskich w ramach
Programu Operacyjnego Wiedza Edukacja Rozwój, 2.10 Wysoka jakość systemu oświaty

WARSZAWA 2019

Redakcja merytoryczna – Marta Milewska
Recenzja merytoryczna – Beata Falkowska
Jadwiga Iwanowska
Jan Bielecki
Urszula Borowska

Redakcja językowa i korekta – Editio

Projekt graficzny i projekt okładki – Editio

Skład i redakcja techniczna – Editio

Warszawa 2019
Ośrodek Rozwoju Edukacji
Aleje Ujazdowskie 28
00-478 Warszawa
www.ore.edu.pl

Publikacja jest rozpowszechniana na zasadach wolnej licencji Creative Commons –
Użycie niekomercyjne 4.0 Polska (CC-BY-NC).
<https://creativecommons.org/licenses/by-nc/4.0/deed.pl>

Temat:

Mezopotamia – tam musi być jakaś cywilizacja

Klasa/czas trwania:

I/45 minut

Cele

Uczeń:

- wskazuje cechy cywilizacji, ocenia znaczenie poszczególnych osiągnięć;
- charakteryzuje cywilizację Sumerów (wynalezienie pisma, koła, upowszechnienie brązu, zikkuraty, system sześćdziesiątny);
- wyjaśnia znaczenie pojęcia imperium i podaje państwa, które powstały na terenie Mezopotamii; – omawia prawny i etyczny wymiar kodeksu Hamurabiego;
- opisuje osiągnięcia cywilizacji Babilonii, Asyrii i Persji.

Metody/techniki/formy pracy:

- metoda aktywizująca;
- ranking diamentowy;
- wykład;
- praca z książką;
- tekstami źródłowymi.

Środki dydaktyczne:

- podręcznik <https://www.starozytnysumer.pl/>.

Opis przebiegu lekcji:

1. 1. Nauczyciel przy pomocy rozmowy kierowanej przypomina uwarunkowania rozwoju osadnictwa nad wielkimi rzekami, pojęcie „Żyznego Półksiężyca” i rewolucji neolitycznej.
Następnie uczniowie czytają tekst źródłowy nr 1:
<http://static.scholaris.pl/resource-files/256/598.pdf>. Nauczyciel wyświetla sam tekst, może go odpowiednio powiększyć i zadaje pytania:
Jak Herodot ocenia warunki naturalne Mezopotamii? Co mogło mieć wpływ na jego ocenę? (pochodził z Grecji, gdzie warunki dla uprawy roli były bardzo trudne).
2. Nauczyciel dzieli klasę na grupy. Każda z nich otrzymuje zadanie do wykonania, uczniowie korzystają z podręcznika oraz Internetu.

Grupa I

Przygotujcie wystąpienie, w którym omówicie początki cywilizacji Sumerów i ich organizację społeczną.

Grupa II

Przygotujcie wystąpienie, w którym przedstawicie osiągnięcia Sumerów.

Grupa III

Przygotujcie wystąpienie, w którym omówicie przyczyny podboju cywilizacji Sumeru oraz przemiany polityczne na obszarze Mezopotamii (jakie wielkie państwa opanowywały to terytorium).

Grupa IV

Przygotujcie wystąpienie, w którym przedstawicie osiągnięcia Babilonii

Grupa V

Przygotujcie wystąpienie, w którym scharakteryzujecie państwo asyryjskie i perskie.

3. 3. Uczniowie prezentują efekty pracy poszczególnych grup. Nauczyciel pomaga, wskazując na mapie zasięg terytorialny państw, które powstały na terenie Mezopotamii i wyświetlając na rzutniku odpowiednie ilustracje np. pismo klinowe, zikkuraty.

Podczas prezentacji zadania dla grupy czwartej nauczyciel wyświetla uczniom tekst kodeksu Hammurabiego i wszyscy wykonują zadanie:

Uzasadnij w oparciu o przepisy kodeksu, że społeczeństwo Babilonii miało hierarchiczną strukturę?

Jakie warstwy społeczne w nim występują? Co było szczególnie naganne w starożytnej Babilonii?

Tekst źródłowy nr 3:

<http://static.scholaris.pl/resource-files/256/598.pdf>

Po zaprezentowaniu efektów pracy wszystkich grup uczniowie wspólnie z nauczycielem wypełniają schemat rankingu diamentowego. W środku powinny znaleźć się najważniejsze osiągnięcia cywilizacji Mezopotamii, nad i pod nimi mniej ważne, a na zewnątrz najmniej istotne, wg schematu:

3
2 2
1 1 1
2 2
3

Komentarz metodyczny

Ranking diamentowy pozwala dokonać hierarchizacji wydarzeń historycznych. Uczniowie, przypisując określonym wydarzeniom odpowiednie miejsce, muszą uzasadnić swój wybór, a więc zbudować narrację, co sprzyja kształtowaniu kompetencji kluczowych.

Dla uczniów z deficytami odpowiednie będą grupy I i II. Uczniowie zdolni mogą wykorzystać dodatkowe materiały:

<http://kolegia.sgh.waw.pl/pl/KES/czasopisma/kwartalnik/Documents/ssztaba132013.pdf>;

<https://www.starozytnysumer.pl/>